

**Η** αποτυχία της νεοφιλελεύθερης προσέγγισης της οικονομίας, που εκφράστηκε μέσα από την πρωτοφανή κρίση του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος, δεν δύναται να αφήσει ανεπρέαστο τον θεσμό του Πανεπιστημίου, καθώς ένα μέρος αυτής της πολιτικής εκφράστηκε μέσα από τη ροπή στην εμπειροματοποίηση και εργαλειοποίηση της εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα. Η μονολογική επικυριαρχία της οικονομικής στην κοινωνική ορθολογικότητα, ακόμα και σε υπερεθνικές στζέντες, η στρατηγική της Λισαβόνας, αλλά και το εγχείρημα πραξικοπήσεων του εργαλειακού χαρακτήρα της γνώσης δεν ήταν άμοιρα επιπτώσεων για τα πανεπιστήμια. Επιπτώσεις αυτού του εγχειρήματος όπως η επικυριαρχία της εφαρμοσμένης στη βασική έρευνα και η κατακύρωση των ερευνητικών προτεραιοτήτων από την αγωνία της (στενά προσδιορισμένης) εργαλειώσεως εφαρμοσιμότητας σε βάρος μιας ευρύτερης, κοινωνικής και ακαδημαϊκής προσέγγισης της λειτουργίας των πανεπιστημίων, δεν μπορεί να είναι πλέον ανεκτές. Αναζητώντας τη σύνθεση, και διεκδικώντας ένα νέο ρόλο τα πανεπιστήμια καλό είναι να στραφούν μεταξύ άλλων και στις ανάγκες της κοινωνίας και δη των ομάδων αυτών της κοινωνίας που υφίστανται την πραγματική

κρίση, χωρίς ωστόσο να φέρουν ευθύνη για τη δημιουργία των αιτίων αυτής.

**Ε**ιδικά μάλιστα τα πανεπιστήμια που εδρεύουν και λειτουργούν στην περιφέρεια, δεν μπορούν παρά να δίνουν έμφαση στις τοπικές διαπερήστες και στην πολιτισμική διαφορετικότητα, πολλώ δε μάλλον σήμερα, και φυσικό ότι εν αγνοία του κινδύνου εκείνου που ο Claude Levi-Strauss, στο πλαίσιο του μαζικού πολιτισμού της παγκοσμιοποίησης,

θα ονόμαζε σύγχρονη «μονο-κουλτούρα». Η προαναφερθείσα κρίση διευρύνει άλλωστε τους κινδύνους που εγκυμονεί το πολιτισμικό κωνευτήριο των υπό διαμόρφωση «mega»-όστων, ενώ εκβάλλει σε σειρά συνεπειών στα ημι-αστικά περιβάλλοντα. Αναζητούνται λοιπόν νέα αξιακά πρότυπα. Το πανεπιστήμιο, βιώνοντας αυτές τις εξελξεις και τις συνέπειες αυτών, αντιλαμβάνεται ότι οφείλει να εμπλακεί περισσότερο και συστηματικότερα στη διαμόρφωση ενός νέου δυναμικού

κού, συλλογικού και αξιακού διαφορετικού περιβάλλοντος. Ενός περιβάλλοντος που με τη σειρά του θα επιτρέψει τη μετάβαση από Πανεπιστήμιο της Αγοράς στο Πανεπιστήμιο της Κοινωνίας.

**Α**ς μην ξεχνάμε ότι το πανεπιστήμιο αποτελεί ιστορικό υποκείμενο, το οποίο μεταβάλλει περιεχόμενο στη διαχρονία. Και δεν χωρεί αμφιβολία ότι αυτός ο δυναμικός μετασχηματισμός εκβάλλει στη σχέση του με την κοινωνία. Ανέκαθεν άλλωστε το πανεπιστήμιο δεσμευόταν από μια «κανονιστική» υφής σχέση (όπως είχε επισημάνει ο Ψυχοπαίδης). Η εγκαθίδρυση λοιπόν μιας γόνιμης και δυναμικής εταιρικής σχέσης ανάμεσα στα ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης και στην Κοινωνία στην ευρύτερη δυνατή εκδοχή της (society at large), αλλά και ανάπτυξη στα ΑΕΙ και στους ΟΤΑ, στις επικερθείς, τους δημόσιους οργανισμούς είναι απολύτως ευκαταία και επίμονα επιζητούμενη. Το πανεπιστήμιο ούτε είναι ούτε μπορεί να συμπεριφερ-



ται ως Ivory Tower, ωστόσο δεν μπορεί και να προωθήσει τέτοιες εκδοχές συνεργασίας χωρίς την ουσιαστική διαβούλευση με την τοπική κοινωνία και το τοπικό κράτος, αλλά και τη στήριξη της Πολιτείας.

**Α**υτό που προτείνουμε στην πραγματικότητα αποτελεί μια νέα θεμελιακή επαγγελία, με πολυεπίδη αλληλεπίδραση. Η τελευταία ωστόσο δεν νοείται χωρίς ρυθμιστικούς μηχανισμούς, σαφή όρια και κόποιες μορφές (ευέλκτο) κανονιστικό πλαίσιο και οπωσδήποτε αποσκοπεί στη διάχυση του αγαθού της ανώτατης παιδείας σε όσον το δυνατό μεγαλύτερες πληθυσμιακές ομάδες, ακόμα και (ή κυρίως) στις λεγόμενες κοινωνικά ευπαθείς ομάδες. Δεδομένων των πολλών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης, η οποία άλλωστε εμπλέκει μεγάλες ομάδες πληθυσμού, αλλά και του υποκρεωτικού αναστασιακού μας πάθους στα στρεβλά πρότυπα ευημερίας διεθνώς τα οποία δεν είναι άμοιρα ευθύνων, το πανεπιστήμιο έχει πλέον έναν κομβικό ρόλο τόσο ως μάγμα επιστημικών κοινοτήτων ό-

# Πανεπιστήμιο και τοπική κοινωνία

σο και ως δημόσια σφαίρα στην ανοδιόταξη προτεραιοτήτων και στην ουσιαστική συσχέτιση έρευνας, διονόησης, ανάπτυξης και τελικά ευημερίας. Η αξιοποίηση ολλωότε ερευνητικών αποτελεσμάτων και μελετών για την πορέμβαση στην ολλωλεπίδραση του ονθρώπινου με το φυσικό περιβάλλον και για την οναδόθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών, ήδη από τον 16ο αιώνα (Πανεπιστήμιο της Σολομώνκο) αποτελεί βασική στόχευση του πανεπιστημίου, που σήμερα δείχνει πιο ανοοκοίο οπό ποτέ.

### Και τώρα τι, λοιπόν;

Στην πραγματικότητα, ο πολύτως ανοοκαίο δείχνει η διαμόρφωση οπό κοινού με την Πολιτεία και την Αυτοδιοίκηση μιας ομοιοβία υποστηριζόμενης στρατηγικής, με 4 βασικούς πυλώνες:

I. Συγκρότηση ερευνητικά και εμπεριρικά θεμελιωμένους πολιτικής για την ονάπτυξη των τοπικών κοινωνιών και την γόνωση των τοπικών οικονομιών, με τη βέλποτη δυνατή αξιοποίηση ερευνητικών πορισμάτων, κοινοτομιών και ερευνητικών προϊόντων. Προϋποθέτει μετξύ άλλων και την παροχή κινήτρων οπό την Πολιτεία για την ονάπτυξη της κοινωνικής έρευνας (social oriented research, με την ευρύτερη δυνατή έν-

και συνέργειο μετξύ φυσικών, κοινωνικών και ονθρωποτικών επιστημών για τη μελέτη κρίσιμων ποβλημάτων που οφορούν αστικές, ορεινές και νησιωτικές περιοχές, τη μελέτη των πολιτικών διαχείρισης των ορεινών και πορόκτιων περιοχών, τη μελέτη και εκπόνηση σχεδιών για την ονάπτυξη στρατηγικής για την κοινωνική ενσωμάτωση και οντιμετώπιση της κοινωνικής ευπάθειας και την έρευνα και ονόπτυξη πορογραμμάτων εκποίδευσης και κατάρτισης και με την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών.

Συγχρόνως προτεινεται η ενσωμάτωση στο νέο νόμο-πλοίοιο για την Ανώτατη Εκπόίδευση της διάστασης του Society at Large και οσέρά συνοδοευτικών υποστηρικτικών μέτρων δράσεων (όπως το ΕΠΙ που προτεινόνται ονωθεν).

III. Ανάπτυξη σχετικού ονθρώπινου δυνομοικού και εμιορόρφωση του υπάρχοντος σε οτά τα θέματα.

Πιο συγκεκριμένα προτεινόνται ενδεικτικά:

- η ονάπτυξη ενός ουσιότομος κινήτρων για μετοπυχοικούς φοιτητές, πορακιμένου νο εκπονήσους έρευνας οτο πορανοφερέντα πεδίο,
- η ενίσχυση σχετικών διατηρητοτικών ΠΜΣ
- η ουνεργασία με το ΕΚΚΔΑ και το ΠΙΝΕΠ για την εμιορόρφωση κομβικών παικιών οτο ΑΕΙ και οτους ΟΤΑ οτα ζητήματα που ονακινεί η εμιο-

θωση της σχέσης πονεπιστημίου και τοπικής κοινωνίας,

- η ουστημοτοποίηση διεθνών ουνεργασιών μεσω των υφιστάμενων ευρωποϊκών πορογραμμάτων,
- η διαμόρφωση ενός εξειδικευμένου ERASMUS MUNDUS με coordinators ελληνικά πανεπιστημια (και φυσικά τη συμμετοχή ανογνωορισμένων ξένων πονεπιστημίων) και με την υποστήριξη της πολιτείας για τη δημιουργία ενός European Master on «University and Society at Large».

IV. Πονεπιστήμιο, Περιφέρειες και ΕΣΠΑ. Το πανεπιστήμιο οφείλουν νο θεομοποιοθούν ως ο επίσημοι σύμβουλοι των περιφερειών και των ΟΤΑ για τη διαχείριση των σχετικών κονωδολιών, για τη βέλποτη δυνατή πολυποραμετρική ονάπτυξη των περιφερειών. Πορέχοντος τεκνωγνώσια και αξιοποιώντος υφιστάμενες ή και νέες δομές, όπως το πορεινόμενο ΕΠΙ, το πονεπιστήμιο μπορούν νο συμβάλουν τόσο οστον εξορθολογισμό όσο και οτη διοοφάλιση διαφάνειας και δημοσιότητας οστη αξιοποίηση του ΕΣΠΑ, ενόσω μιο τέτοια εξέλιξη ονομένεται νο συμβάλει ποροτέρω στη θεοομική και εμιοερποιακή εμιοθύωση της σχέσης πονεπιστημίου και τοπικότοτος.

\* Πρύοτανος Παν. Κρήτης

## Προτάσεις πολιτικής για την εμβάθωση και ονάπτυξη της σχέσης

νοιο) και με έμφωση σε οπομονωμένες περιοχές, ορεινούς ογκους, νησιό ογνων γραμμών όπως και σε κοινωνικό ευποθείς και κοινωνικά ευάλωτες ομιάδες.

Προτεινεται μετξύ άλλων η χορήγηση ποτώσεων 407/80 οπό το υποοργείο Ποίδειας για την πρόσληψη εξειδικευμένων επιστημόνων, τόσο για διδακτικούς όσο και για ερευνητικούς οκούς. Μιο τέτοια εξέλιξη οποτελεί conditio sine qua non για την προώθηση του εμιοερποιοτος modularization (μέσω σχετικών οριζοντιών μοθημάτων) των κοινωνικών, πολιτικών και πολιτικών πορομέτρων της τοπικής ονάπτυξης και της ουσχέτισης πονεπιστημίου και κοινωνίας.

II. Θεομοποίηση και γενίκευση (μέσω οιοκονομικής ενίσχυσης και ουνωφών υποστηρικτικών δράσεων) των υποοχουσιών κολών πορακτικών. Προτεινεται λοιπόν η ίδρυση, σε όσα πονεπιστημια το επιθυμούν, Ινστιτούτων (τύπου ΕΠΙ), το οποίο αξιοποιούν τη διεπιστημονική ποροέγγιση

'ενημέρωση'  
www.apo.gr

ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗ ΤΥΠΟΥ \* ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ  
ΒΑΚΧΟΥ 30 Τ.Κ 54629 ΤΗΛ: 2310 539371,538633 e-mail: info@apo.gr